

marsikteri kmet si je upal trditi, da je bilo bolje pod staro gosposko, nego pod vlado uradništva, in to po pravici, kajti birokracija tlači kakor mora. (Res je!)

Dasiravno živimo zdaj v ustavni državi, se vendar reč glede uradništva ni dosti zboljšala.

Namestu da bi bili uradniki ljudstvu pravi prijatelji, učitelji in zvesti varhi, so mu večidel neprijazni gospodovaleci.

Izgled preziranja naših svetih pravic so nam nekteri dobro znani Goriški uradi. Pod Goriško pretaro, to je okrajno sodnijo, spadajo skoraj sami Slovenci; tam gre Slovenceu dostikrat za kožo pa ga uradnika ni, ki bi bil slovenščine v jeziku in pisavi zmožen; sluga večslih tudi stranke se rabijo za tolmače, kakor da bi se hotelo pokazati, da Slovenceu ni treba uradnika, saj zanj zadostuje tudi sluga. (Tega nočemo dalje trpeti!)

Tudi po drugih goriških uradih ne uživa Slovence tistih pravic, tistega spoštovanja, kterega zasluži kot zvesti državljan in dober plačalec svojih davkov.

Navedel bi lahko še dosti drugih resnic, pa kaj bi jih tukaj razlagal, vsaj je dobro znano, da se nekteri goriški uradniki slovenske besede bolj boje, nego hude ure.

Da se tam tako godi, je zraven drugih vzrokov tudi dosti kriva neugodnost, da imamo večino tujih uradnikov, kteri našega jezika in naših razmer ne poznajo.

Dokler vlada ostane pri starih načelih, dokler se bode Slovenec v laške in nemške, Nemec in Lah pa v slovenske kraje pošiljal, tako dolgo se bode težko zaželeno ravnopravnost vresničila. (Pa se mora vresničiti!)

Zbrali smo se danas tukaj, da zahtevamo kar nam nove postave zagotavljajo; mi hočemo danas od vlade tirjati, da znani §. 19. ne ostane na papirju, ampak da zadobi tudi za nas Slovence praktično veljavo.

Od tabora sprejeta resolucija častitega predgovornika zahteva, naj se brez odloga, ali pa vsaj v enem letu po slovenskih uradnihah čisto slovensko uraduje.

Da vlada temu lože v okom pride, nasvetujem taboru drugo resolucijo; tabor zahteva v ta namen, naj se podeljuje javne službe domačinom, kterih je veliko število tudi zunaj slovenskih krajev.

G. predsednik bere 4. resolucijo, ki jo tabor soglasno sprejme. (Dalje prih.)

Naše narodne pesmi.

Spisal F. Kočvar.

Zmed rastlin se napominja bukev kot sveto drevo. Lipa, javor jesen in vinska trta se posebno časte. Zelo se hvali lipova in javorova senca. Zmed cvetlic se najde naj večkrat rožmarin. Stari Grki so imeli mitus, da v rožmarinu živi mladeneč Libanotos, kterega so ljudje zato ubili, ker je bil ljubljeneč bogov. Rimljani so rožmarin vpletali v svoje vence. In pri nas Slovenceh je ni cvetlice, ki bi se v večej časti držala memo rožmarina. Deklice si ga ob nedeljah, kadar v cerkev gredo, za nedrije vtikajo, fantje ga za klobukom nosijo. Svatje v Zagrebškej okolici še k poroki ne bi šli brez rožmarinovitih z rudečimi tračicami urešenih vejic. Mrlič, ki so v samskem stanu vmrli, se z rožmarinovo vejo škrope; morebiti je ta navada v kakej zvezi z gori napomenjenim starogrškim mitom. Ni mi poznano, časti se li tudi pri drugih slovanskih sobratih rožmarin v tej meri kakor pri nas. Gotovo je pa, da mi z Grki in Rimljani za eno imamo rožmarinov kult, in da smo tedaj že v prastarih časih morali s temi narodi občevati. Razun rožmarina se v naših narodnih pesmih rade spominjajo še šmarnice, golčice (?), šipek (gartroža), in klinčec (nagel).

Čas se odločuje skor zmiraj na „sedem let, osmega pol“. Če se kdo hudo prestraši, mu pače žlica z rok, ali celo založaj z ust. Prispodobiti Virgijjevo: Vox faucibus haesit.

Hudobna mačeha pastorku z trnjičem postilja, ter ga s koprivami odevlje. Zakon, ki so ga nove cislajtanske postave celo iz cerkve izpahnole se v naših narodnih pesmih tako-le štjuje:

Oj zakon, zakon ti si svet
Na teb' stoji ves voljen svet!

Kakšen je slovenski junak? Narodna pesem pravi, da „velik ni, ali je širok“. Na rosi glavi ima rudečo kapico, za kapico pa nosi tri žrjavova peresa. Kahor so Magjari vso svojo narodno nošnjo od Slovanov vzeli, tako tudi peresa, ki si jih za klobuke vtikajo. Naš junak se večidel s sabljo

vojskuje. Meč je v naših narodnih pesmih le bolj rabelj-novo orožje. Izhodni in tudi stari narodi mečev niso poznali. Meč je specifično germansko orožje. Tudi v srbskih narodnih pesmih se meč ne spominja. Srbski junak se bije z buzdovanom, kopjem in čordom (sabljom). Našega junaka sablja je težka „centa dva — o j centa dva in funte tri“ in vendar mu v boju „po bliskovo sablja gre, otrinja plamen se od nje“. Kadar jo brusi se trese celi grad, ko da bi gremelo. Narodna pesem junakovo sabljo tako-le opisuje:

Ko britvo sabljo 'ma junak ojstro,
In kakor solnce vso svitlo.
Po sredi kača ji leži,
Na koncu ogenj ž nje gori,
Je v kačjem strupu kaljena
Na Turke je namerjena. itd.

Lepše je sam Homer ne bi mogel opisati. Narodna pesem pa tudi pravi, da je „s srebrom in zlatom okovana — in s kačjim jezikom obžgana“. Naš junak je jezdec, in tudi to kakor sablja, priča, da smo mi Slovenci bolj izhoden, kakor zapaden narod. Jegov konj ima „srebrno uzdo“ in „drči, kot ptica pod nebom leti“. Kadar po Dunaju jaha „šipe z oken lete“, in Pegam jegov bojni sprotnik to čuvši praša: „ali je to grom ali treskanje, ali voz burovšovi gre?“ Naš junak, kakor srbski svojega konja hrani s pšeničico in poji sladko rebuljico ali vipavščino, ter se rad ž njim, kakor s svojim zvestim tovaršem razgovarja. Kadar se na boj pripravlja, mu soprnica sabljo pripasuje, stara mati pa med bojem moli „roženkronc, da srečen bode boja konc“. Ko Pegam Lambergarja vpraša: „kje se skusiti želiš, ali na Dunajskem tržiš?“ muta odgovori: „ker se babe bijejo, se junak' ne sprimejo!“ In ko Pegam nadalje praša: „ali na dvor' cesarjevim?“ se mu Lambergar prav po domače odreže: „ker se svinje koljejo, se junak' ne borijo, na ravno pojva vun polje, kakor takmu boju gre, da naj vidjo vsi ljudje, vsa gospoda dunajska“ itd. Trikrat se v dvoboju s sprotnikom trkneta. Prvokrat si samo klobuke zbijeta, ali pa za ušesami praskneta; drugokrat se v mezince vgrizneta, tretjokrat pa sprotniku glava odleti. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Sladin.

Trgatev se je letos v obče po radgonskih vinogradih 12. oktobra začela, in se je konca meseca popolnoma končala. Prvi teden je bil naj vgodnejši za trgatvo; drugi je bil že deževen in manj koristen razven za setvo, akoravno se misli več mošta iz namočenega grozdja iztisniti; bo pa za to nekoliko manj ognjeno, inace pa sploh „izvrstno vino“, ker je mnogo, mnogo civeb.

Ravno letos mi ni bilo mogoče po vinogradih hoditi in grozdja pregledavati zavoljo drugih opravil, ki sem jih imel v tistem času, ko bi se bil zamogel prepričati o nasvetu, kterega bi bil rad že pred tremi tedni našim vinorejcem vzlasti prostim posestnikom vinogradov za letos priporočal in jih opomnil, naj bi si več dobička iz letošnjega grozdja naredili, kakor ga imajo, ako civebe brez posebne porabe z drugim grozdem ob enem stiskajo, ker jih je tolika množina.

Letos sploh manj polovnjakov nalijejo vinorejci, kakor so se iz začetka nadja li. Tudi jaz sem od 315 Brent ali put le 19 polovnjakov napolnil. Pri vsem tem še vendar pride na oral vinograda 15 polovnjakov. Vzrok temu so premnoge civebe, iz kojih malo ali nič mošta ne teče, marveč še ga' one popijo. Zato so prav storili tisti vinorejci, ki so dali posebej, ne suhe, temuč sočnate, zgrbančene civebe, pa tudi druge jako od solnca pečene in prezrele jagode odberati od žlahnejših trt, kakor so: zlahne mušice, šipon, traminec itd. in potem od tretjega koša z moštom namočene ali napojene in pomešane za se iztisniti in zaželeni sod napolniti.

Mi smo pa tako-le delali:

Dve vestni, zanesljivi ženski ste šle pred trgači in oberele civebe in omenjene prezrele jagode vsaka v svoj škaf. Te civebe in jagode se v pivnici v čist in snažen vinski razdrit polovnjak osipljejo, in od tretjega koša en do dva škafa mošta vlije, ki se za naj boljšega računji, ker je v tem že manj vodenih, pa tudi še ni od več bridkih delov od grozdnih petlik in receljnov. Po tem se z motiko, ki jo stiskarji na stiski ali krnici rabijo, dobro premešajo jagode, in kolikor se da zmečkajo, da se civebe in jagode bolj mošta navzamejo in napojijo. Vendar se peške nesmejo zdrobiti, sicer